

Naturvårdsprogram 2018 – mål och åtgärder

Mål och åtgärder i gamla Naturvårdsprogram 2009 – 2013 – uppföljning 2017

Övergripande mål

- I. Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner, processer och tjänster skall värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd.
- II. Kommuninvånare och besökare ska ha möjlighet till fina naturupplevelser i en rik och varierad natur.
- III. Parker, vatten- och grönområden samt de tätortsnära skogarna ska skötas så att de ger avkoppling och naturupplevelser samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras.
- IV. Kunskapen om kommunens värdefulla naturområden, hotade arter och naturens värde ska vara god.

Naturupplevelser och tillgänglighet

- a. Det ska vara lätt att hitta ut i naturen och lätt att hitta områden som passar olika behov av friluftsliv.
- b. Kommunal tätortsnära natur ska vara en tillgång för rekreation.
- c. Bättre möjligheter till rekreation i naturen ska ges för människor utan bil, liksom de med funktionshinder, synskadade, äldre med rullator och rullstolsburna till rekreation i naturen. Det ska ske vid samhällsplanering och genom dialog med organisationer samt utvalda åtgärder. Det gäller minst nio naturreservat och fem friluftsområden.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

1. En populärversion av Naturvårdsprogrammet ska utarbetas senast 2010. Här presenteras ett urval av Naturvårdsprogrammets objekt tillsammans med foton och kartor. Denna vägvisare till naturen i Jönköpings kommun ska kunna användas av kommuninvånare, turister, skolor m.fl. som vill hitta exkursionslokaler och naturupplevelser i kommunen. Populärversionen ska finnas till försäljning till en låg kostnad. Stadsbyggnadsnämnden.

Vi har valt ut 68 naturobjekt med höga naturvärden och av intresse för friluftsliv, rekreation och turism. Naturpärlor i Jönköpings kommun blev klar 2013. En engelsk version kom 2014.

2. Information om naturreservat och Natura 2000-områden som finns inom kommunen ska vara tillgängligt på kommunens hemsida senast 2010. Stadsbyggnadsnämnden.

Utförd 2009.

3. Utveckla och ajourhålla en skötseldatabas för naturområden och anläggningar senast 2010. Databasen ska bland annat innehålla skötselplanerna för detaljplanelagd naturmark och reservat med kommunalt förvaltningsansvar. Tekniska nämnden.

Skötseldatabasen för naturområden kommer att utvecklas i samband med att vår nuvarande skötseldatabas för parkområden ska omarbetas. Inventeringen är slutförd under 2012. Under 2013 kommer skötselbeskrivningen att färdigställas. Åtgärden har färdigställts under 2014.

4. Minst 10 guidningar i naturen ska ske i kommunens regi varje år. Stadsbyggnadsnämnden.

Utförs sedan 2009, Guideprogrammet har gjorts från 2007.

5. Naturvårdsprogrammet ska göras tillgängligt via Jönköpings kommuns hemsida senast 2009. Stadsbyggnadsnämnden.

Utförd 2009.

6. Till år 2013 ska minst 5 naturområden utöver naturreservaten marknadsföras. Det innebär t.ex. vägvisare, informationsskyltar och underhåll av leder. Underhåll av naturreservat ingår i den löpande reservatsskötseln och sköts av kommunen eller länsstyrelsen. Stadsbyggnadsnämnden.

Genomförd 2010-16. Nu finns stadsnära vandringsleder med audioguide i anslutning till ortens turistinformation i Gränna och Huskvarna. Projektet har bidragit till standardhöjning inom kultur och natur i besöksnäringen inom biosfärområdet och utökade sevärigheter vid Grenna museum och Huskvarna Fabriksmuseum, till att omfatta en rik vandring på 2-3 km i närområdet. Åtgärden bedöms vara genomförd.

7. Bättre möjligheter ska ges för människor med funktionsnedsättning till rekreation i naturen. Det ska ske genom dialog med organisationer och utvalda åtgärder med början 2010. Stadsbyggnadsnämnden.

Rekreation – tillgänglighet (omformulering)

Alla invånare och besökare ska ges bättre möjligheter att uppleva en trevlig och tillgänglig natur. Senast 2015 ska förbättrad tillgänglighet uppnås i minst nio naturreservat och fem friluftsområden räknat från 2011. Med tillgänglighet menas informationsinsatser (digital teknik, skyltning, media etc.), underhåll, fysisk tillgänglighet samt goda allmänna kommunikationer. Mångfaldsaspekten ska också tas till vara liksom ökad tillgänglighet även för funktionsnedsatta.

Reservat

Bondbergets naturreservat -En rullstolsanpassad led har anlagts. Ny audioguide 2017.

Dummemosse leden - Ny TC (WC) och ny handikappramp till grillplatsen

Bondeberget- Handikappvänlig stig anlagd/förbättrad på Ekhagssidan

Strömsberg - Har fått ny skötselplan

Rosenlunds bankar- Har fått sittbänkar

Taberg - har ny rastplats, naturskolan är permanentad och gjorts mer tillgänglig för allmänheten

Vista kulle- Bänkar har rustats upp.

Rocksjön -Har fått en grillplats. Ny audioguide 2015.

Domneån - Ny stigdragning för att få till en "runda" i reservatet.

Huskvarnaberget - Nya vägs skyltar och infoskyltar.

Tillgänglighet i Dumme mosse och Rosenlunds bankar redan är god.

Friluftsområden

Grännaberget - skötselplan under 2015, audioguiden klara, Grännabergsleden.

Pustakulle - Uppgradering av Pustaleden med audioguiden.

Hallbyskogen - Dunkehalla- Hallbyleden har förtydligats via skyltning.

Åsa sjöarna - Förbättrad stig.

Vattenledningsområdet - utsiktshuggning.

Ytterligare beskrivningar finns.

8. En inventering görs av skolskogar och kontaktpersoner på skolor och förskolor. Vid nyttjande av skolskog/naturområde på kommunal mark ska avtal skrivas mellan tekniska kontoret och skolan. Tekniska nämnden.

Åtgärden är genomförd 2013. I arbetet med att etablera skolskogar har ett stort antal skolor och förskolor deltagit, även fristående skolor och enskilda förskolor. Ett formulär som godkänts av Tekniska kontoret finns framtaget, där villkoren för nyttjandet finns specificerade. Tjugonio sådana överenskommelser är diarieförda, men ytterligare ett antal skolskogar finns i kommunen. På vissa skolor/förskolor har frågan nyss väckts, på andra har inte man drivit frågan om ett avtal eller har skolskogen på icke-kommunal mark. Ytterligare andra skolor/förskolor finns i områden där exploatering nu sker och man vill därför avvakta med att skriva avtal. Arbetet ingår alltså nu i den löpande verksamheten och begreppet skolskog har etablerats starkt under arbetet. Eventuellt kan den nystartade Naturskolan i Taberg sammanlänkas med utomhuspedagogiken i skolskogarna i kommunens förbättringsarbete att engagera unga för en hållbar utveckling.

Det har även upprättats en förteckning över pedagogisk och annan personal som anmält sitt intresse och som arbetar praktiskt med skolskogsfrågor. Steg har tagits för att etablera ett nätverk med kontakt och samverkan kring utomhuspedagogik.

Ny åtgärd: Skolornas arbete med skolskogar och utomhuspedagogik ska vidareutvecklas och uppmuntras. Senast 2016 ska minst 45 avtal om skolskogar finnas, inkl. förlängning av nuvarande avtal (29 st). Senast 2025 ska minst 75 avtal om skolskogar finnas.

Åtgärdens första mål är uppnått 2017 då 45 avtal finns.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Det är skolan som äger frågan och gör ett val, förvaltningen bistår. Man får en utökad allemansrätt och kan bygga anordningar i sin skog. Det finns många goda exempel på kreativitet och egna lösningar.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Arbete sker som ett samarbete mellan TKs skogsförvaltning och Naturskolan/Uppteck. Där finns såväl biolog som lärare med utomhuspedagogisk examen och bred lärarbakgrund. Projektet drivs lågintensivt, där erbjudande presenteras vid dels spontankontakt, dels vid planlagda möten.

Motivering/miljöeffekt:

Under de senaste åren har barns skärmtid ökat alltmer, t.ex. tv, dator, telefon och tv-spel. Tiden för utevistelse har minskat drastiskt, särskilt bland pojkar. Vanan vid naturen minskar och skolskogar är ett sätt att få barn och unga att se banden och beroendet av skogen och naturen överhuvudtaget. Gör vi inget nu har vi snart inga vuxna som kan vägleda unga i naturen.

Finansiering:

Inga anslagna medel finns utan endast en mindre del av tjänstemannens tid åtgår för bl.a. identifiering i Geosma kartsystem, godkännande av skogsförvaltare, underskrift av denne, underskrift av rektor, samt diarieföring av överenskommelsen.

9. En översyn av kommunens naturinformation gentemot allmänheten ska ha genomförts under 2009.
Stadsbyggnadsnämnden.

Ny formulering: En grupp tillsätts med representanter från berörda förvaltningar och turistbyrån med uppdrag att under 2009 se över och förbättra kommunens naturinformation mot allmänheten.

Utförd 2010. Under 2009 har en grupp arbetat fram följande förslag till åtgärder:

1. Vägvisning och ledmarkering till Tegnertornet (Genomfört)
 2. Samordning naturinfo/friluftsliv (projekt för att skapa en friluftsportal på webben genomförd 2010)
 3. Guideprogrammet 2009 (klart)
 4. Tema info. biologisk mångfald (Symbolskyltar för evighetsträd är under framtagning och Död ved-skyltar finns men ska sättas upp)
 5. Informationssatsning Taberg (Genomfört)
 6. Informationsatsning Rosenlunds bankar (klart)
 7. Information Grännaberget (klart dec 2009)
 8. Information Strömsberg (klart jan 2010)
 9. NVP till kommunens skolor (klart jan 2010)
10. Kunskapen om kommunens värdefulla naturområden och hotade arter ska öka genom fyra större inventeringar och dialog med minst en högskola/universitet.
Stadsbyggnadsnämnden

Genomförd 2015. Inventering av skyddsvärda träd i tätorten och nyckelbiotoper på kommunens mark var klara 2013. Inventeringar av våtmarker (inkl. sumpskogar) med låg klassning i Naturvårdsprogrammet har gjorts under 2014, ca 300 objekt. Under våren 2015 har en fågelinventering gjorts på ett 40-tal utvalda av dessa våtmarksobjekt. Även en större ängs- och betesmarksinventering genomförs under 2014 – 2015, motsvarande den nationella ängs- och betesinventeringen gjord av Jordbruksverket 2002 – 04. Detta innebär att fyra stora inventeringar har gjorts. En ytterligare större möjlig inventering som planeras i kommunen är inventering av lövskog på hela kommunens yta (har aldrig gjorts). Eventuellt bryts den ut som en egen åtgärd. Dialog med högskola sker genom Biosfärområde Östra Vätterbranterna, LONA-projekt, orkidéutsättning osv.

11. Personal som arbetar med gröna frågor i alla led ska få årlig naturvårdsutbildning från 2010. Tekniska nämnden i samarbete med Stadsbyggnadsnämnden.

En utbildning gällande skyddsvärda träd för de som arbetar med gröna frågor i kommunen samt politiker i berörda nämnder har hållits hösten 2012. Den var lyckad och ett 50-tal tjänstemän deltog. Hänsynen har förbättrats och kartsystemen uppdaterats vad gäller skyddsvärda träd. I kommunens riktlinjer för skog finns denna fråga med. Riktlinjerna är färdiga och antagna så arbetet är slutfört.

12. Politiker och berörda tjänstemän ska erbjudas information och exkursioner minst en gång per år från 2010. Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med Tekniska nämnden.

Politiker från tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden och tjänstemän erbjuds årligen att delta i en exkursion till naturområden där skötsel, skydd, nya detaljplaner, kompensationsåtgärder etc är på gång/har inträffat. Fältmötet sker i Stadsbyggnadsnämndens naturvårdsråds regi.

13. Naturvårdsprogrammet ska ständigt uppdateras och ajourhållas från 2009. Stadsbyggnadsnämnden.

Omformulerad till:

Naturvårdsprogrammet ska uppdateras senast 2018.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Arbetet har påbörjats genom inventeringsarbete av gräsmarker och våtmarker under 2014-16. Under 2016-17 sker själva uppdateringen av befintliga och nya naturvärdesobjekt, mål, artsammanställning, kartläggning och analys av ekosystemtjänster etc.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Under 2016 har en extra biolog anställts för att tillsammans med befintliga kommunekologer arbeta med det nya naturvårdsprogrammet.

Motivering/miljöeffekt:

Mycket viktig för en stor del av de nationella miljökvalitetsmålen. Sätter

riktlinjer för bevarande och en hållbar samhällsutveckling.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontorets budget och miljömålsanslag.

Kommentar: Inventeringar inför uppdateringen har påbörjats under 2013 och har utförts under hela 2014 och 2015. Ca 300 våtmarker med klass 3 och 4 och samtliga, över 500, gräsmarksobjekt (ängs- och betesmarker) i programmet samt nya objekt med höga naturvärden har inventerats. Det är kommunens största genomförda naturinventering någonsin. Resultatet är ca 2500 sidor beskrivningar med tillhörande digitala ytor. Under 2016-18 sker sammanställning och arbete med naturvårdsprogrammet.

14. En nyckelbiotopsinventering på kommunägd mark ska vara genomförd senast år 2011.

Tekniska nämnden.

Genomförd 2013.

Kommentar: Inventeringen har delats upp i tre etapper då Jönköpings kommun är en mycket stor markägare.

Etapp 1 och etapp 2 genomfördes under 2011 respektive 2012. Etapp 3 slutredovisades 2013. En god dokumentation av kommunens nyckelbiotoper finns nu.

15. En fördjupad nyckelbiotopsinventering inom Jönköpings tätort ska vara genomförd senast 2010.

Tekniska nämnden

Genomfördes 2010-2013

16. En inventering av skyddsvärda träd inom tätorterna ska vara genomförd senast 2010. Inventeringen inkluderar parker, trädgårdar, kyrkogårdar och grönområden. Resultatet från inventeringen ska införlivas i naturvårdsprogrammet.

Inventeringen består av två delar:

1. Skyddsvärda träd kartläggs och finns tillgängligt digitalt.
2. Värdefulla tallmiljöer kartläggs för att utreda potentiella reliktböckmiljöer och reliktböcklokaler.

Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med Tekniska nämnden

Åtgärden har genomförts för kommunal tätortsmark och på landet. Alla kyrkogårdsmiljöer eller privata marker i tätorterna har ej inventerats.

Länsstyrelsen har under 2012 arbetat med slutinventering av kommunens landsortsmiljöer. En rapport om skyddsvärda träd i Jönköpings kommun har utarbetats i samarbete med Länsstyrelsen. Rapporten blev klar i mars 2012. Reliktbockmiljöerna har ännu ej kartlagts i detalj.

Åtgärder till Naturvårdsprogrammet 2018:

1. Skyddsvärda träd på icke-kommunal mark i tätorterna kartläggs och finns tillgängligt digitalt. Stadsbyggnadsnämnden
2. Värdefulla tallmiljöer kartläggs för att utreda potentiella reliktböckmiljöer och reliktböcklokaler. Stadsbyggnadsnämnden

17. En lövskogsinventering ska genomföras på kommunens mark.
Tekniska nämnden

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Inventeringen kommer att handlas upp under 2017. Sammanfaller med Skogsbruksplanens arbete. I skogsbruksplanen kan man tydligt se var lövskogarna finns. En fördjupad inventering av lövskogarna kommer att ske under 2017.

Motivering/miljöeffekt:

Behovet har identifierats i Naturvårdsprogrammet. Lövandelen i skogsbruksplanen är 52 % vilket är väldigt högt.

Finansiering: *Finns i budget för 2017.*

2018: Har ej utförts

Ev. åtgärd till Naturvårdsprogrammet 2018:

*En lövskogsinventering genomförs över hela kommunen.
Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med tekniska nämnden*

18. För att öka kunskapen om gamla grova träd värden ska skylten "ekjättar" eller "värdefulla träd" sättas upp på minst 15 platser vid skyddsvärda träd inom kommunens tätorter senast 2012. Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med Tekniska nämnden

Arbete har pågått för att ta fram en skylt men inte avslutats.

19. Informationsinsatser ska genomföras i syfte att öka kunskapen om betydelsen av död ved för den biologiska mångfalden, bl. a. ska en ändamålsenlig skylt tas fram. Stadsbyggnadsnämnden.

Det finns en framtagen skylt som används kontinuerligt.

20. Förslag till examensarbeten inom ämnesområdet naturvård ska tas fram och finnas tillgängligt via nätet senast 2010. Stadsbyggnadsnämnden.

Har endast utförts i begränsad omfattning. Samarbete har skett med biosfärsområdesarbetet inom Östra Vätterbranterna där en hel del examensarbeten utförs. Samarbete har även skett med högskolorna i bl.a. Jönköping och Skövde. Ytterligare insatser bedöms kunna genomföras i framtiden.

Åtgärder till naturvårdsprogrammet 2018:

Minst tio/fem förslag på examensarbeten inom ämnesområdet naturvård finns utlagda på kommunens hemsida. Översyn görs årligen. Stadsbyggnadsnämnden

Skötsel och vård av naturtyper

Odlingslandskapet

- d. Kommunen ska arbeta för bevarande och främjande av de öppna, småskaliga, natur- och kulturmarkerna i landskapet. Stadsbyggnadsnämnden.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

21. Med hjälp av naturvårdsprogrammets databas ska under 2011 förslag tas fram på ängs- och hagmarker som bör hävdas på kommunens mark. Stadsbyggnadsnämnden.

Ingen direkt analys gjordes men hävd har utökats enligt nästa åtgärd på platser som ansetts lämpliga och där förutsättningar funnits.

22. Det ska resultera i att senast 2014 ska:
- Arealen välhävdad slätteräng utökas med minst 3 ha på kommunens mark. Tekniska nämnden
 - Hävden återupptas och/eller utökas på minst 5 naturbetesmarker på kommunens mark. Tekniska nämnden

2011-2013 har arealen slätterängar utökats med 2,5 ha. 2011-2013 har antalet naturbetesmarker utökats med 4 st. 2014 har antalet naturbetesmarker utökats med en st. Åtgärden bedöms vara genomförd.

23. Förslag på lämpliga sträckor för floraanpassad väggkantsslätter där kommunen är väghållare ska sammanställas senast 2012. Där behov finns ska sedan slätter påbörjas. Tekniska nämnden

Floraanpassad väggkantsslätter innebär att man antingen slår vid en tidpunkt som är lämplig för floran eller att man inte slår lika ofta. Ett antal sträckor har testats men av siktiskäl etc. har normal slätter återtagits på några sträckor. För närvarande finns endast en fast sträcka där tidpunktsanpassad slätter görs (Norra Parkgatan vid Huskvarna Stadspark). Åtgärden bedöms vara genomförd.

24. Stödja och medverka i naturprojekt, boendemöjlighet och verksamhet på landet såsom leaderprojekt, biosfärområdesarbetet med Östra Vätterbranterna och Inter Reg-projekt. (omformulerad till 74)

25. Jönköpings kommun ska senast 2015 arbeta för att bevarande av biologisk mångfald genom frivilligt skydd och hävd, enligt Östra Vätterbrantsmodellen, ska komma till stånd även i andra delar i kommunen. Kommunstyrelsen. (omformulerad i Program för Hållbar Utveckling)

Det inte har ännu gjorts något riktat strategiskt arbete för detta, men biosfärbetet som sådant utgör ett modellområde där goda exempel sprids. Eftersom åtgärden inte är så väl definierad råder en osäkerhet om vad som ska göras. Åtgärden har därför strukits tills en mer konkret plan finns.

26. Vid tecknande av nya arrendeavtal för kommunens jordbruksmark ska ekologiskt brukande eftersträvas. Tekniska nämnden

Det är en praxis som har införts i nytecknande av arrendeavtal.

27. Minst 100 skyddsvärda träd ska frihuggas per år i betesmarker och befintliga skogsmiljöer på kommunens mark. Tekniska nämnden

Vi frihugger alltid stora gamla träd när vi gör skötselåtgärder. Miljömålsanslag erhöles för att göra en extra satsning under 2013 då ca 250 träd frihögs. Bedömningen är att vi klarar åtgärden med marginal nu. Det har blivit en rutin.

28. Brynmiljöer, särskilt mellan skog och odlingslandskap, ska upprätthållas och röjas vid behov från 2009. Tekniska nämnden

I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: I brynmiljöer är det viktigt att röja fram bärande träd och buskar. Målet är att skapa variation och därmed en artrikare mosaik och större upplevelsevärden i skogarna. Skogsbrynen ska vårdas så att de blir mer varierade och lövrika.

Skogslandskapet

- e. Förutsättningarna för den biologiska mångfalden i kommunens skogar och parker ska öka främst genom åtgärder för att gynna död ved och socialt och biologiskt hänsynstagande i skogsbruket.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

29. En skogspolicy för kommunägd mark som skapar möjlighet till ett aktivt skogsbruk med natur- och miljöhänsyn och beaktande av de sociala värdena ska antas senast 2009. Tekniska nämnden

Ett skogsprogram utarbetades under 2010-2012 av tekniska kontoret, stadsbyggnadskontoret och företrädare för ideell naturvård. Programmet fastställdes av kommunfullmäktige 2012. Riktlinjer togs fram av en konsult under 2012-13 och fastställdes av tekniska nämnden 2013.

30. Vid åtgärder i skogen ska stående och liggande död ved aktivt tillskapas till en volym som överskrider 5 m³ per ha och all äldre död ved ska lämnas kvar och inte vändas eller köras sönder. I de fall träd, med en stamdiameter större än 70 cm i den grövsta ändan, måste fällas på kommunens mark, skall stammen användas i naturvårdsåtgärder men kan i undantagsfall (10%) nyttjas då den behövs till fanérkvalitéer. Tekniska nämnden

*I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: "Om träd med en stamdiameter större än 70 cm **måste** fällas på kommunens mark, ska stammen i första hand användas för naturvårdsåtgärder. I undantagsfall kan stammen nyttjas till fanérkvalitéer."*

31. Andelen lövskog i förhållande till barrskog ska till 2013 öka med 3 procentenheter i kommunägda skogar. Tekniska nämnden

Osäker på utfallet

32. Alla kommunägda skogar äldre än 130 år, där förväntade bevarandevärden kan förmodas öka vid fri utveckling, ska undantas från skogliga ingrepp. Tekniska nämnden

Omformulerad i 71.

33. Ravinmiljöer på kommunens mark ska värnas och utvecklas i första hand fritt genom naturens egna processer. Tekniska nämnden

I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: Nyckelbiotoper som kan lämnas orörda: Alkärr, berg- och rasbranter lämnas för fri utveckling. Inträngande gran kan dock i vissa fall konkurrera med lövskogsträden, och kan då behöva röjas bort.

34. Alternativa skogsbruksmetoder ska prövas senast 2012. Tekniska nämnden

Åtgärden har genomförts. I tätortsnära skogsbruk ska dessa metoder användas i allmänhet och målsättningen finns i det nya skogsprogrammet från 2012. Kommunen har på andra områden testat hyggesfritt skogsbruk genom miljömålsanslag på två skogsområden, barrblandskog i Hovslätt och barrskog med talldominans vid Axamosjön. Metoderna kommer att användas där det är lämpligt i framtiden.

35. Dokumentet ”Rutiner som gäller röjning och gallring i bostadsnära skog och nedtagande av enskilda träd” ska fastställas senast 2009 och uppdateras vid behov. Skötselåtgärder som görs ska dokumenteras och utvärderas årligen. Tekniska nämnden

Åtgärden är genomförd 2013. Arbetet med dokumentet har skett i samband med framtagning av Program för Jönköpings kommuns skogar. Rutiner som rör skötselåtgärder i bostadsnära skog är inarbetade i både skogsprogrammet och riktlinjer för kommunens skogsbruk och fastställdes av Kommunfullmäktige 2013. Parallellt har park/skog förtydligat trädärendehantering via vår webbsida. Där står precis vad vi kräver av de som skriver in och hur vi hanterar det.

36. Andelen död ved i vattendrag ska öka och metoder för att bibehålla död ved i och intill vatten skall utvecklas. Tekniska nämnden i samarbete med Miljönämnden

I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: Grov död ved i vatten ska öka. Om större träd riskerar att flyta iväg ska det läggas säkert i strandzonen. Observera att brötar kan stoppa vandringsvägar för fisk och att dessa måste brytas upp!

37. Vid röjning ska träd i möjligaste mån sparas närmast vattendrag för att skapa överhäng. Tekniska nämnden

I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: Minst en trädlängds skyddszon (ca 25-30 m) sparas intill vatten vid alla skogliga åtgärder. Vegetation ska gärna överhänga vattendragen för att ge skuggning och förnafall. Grenar och stammar förankras om risk finns att de orsakar stopp i vattenflödet

38. Brynmiljöer, särskilt mellan skog och odlingslandskap, ska upprätthållas och röjas vid behov. Tekniska nämnden

I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: I brynmiljöer är det viktigt att röja fram bärande träd och buskar. Målet är att skapa variation och därmed en artrikare mosaik och större upplevelsevärden i skogarna. Skogsbrynen ska vårdas så att de blir mer varierade och lövrika.

Våtmarker

- f. Antalet dammar och småvatten <0,5 ha på skogsmark och i jordbrukslandskapet, ska öka.
- g. Opåverkade och skyddsvärda högmossar och andra våtmarker ska inte exploateras.
- h. Arealen påverkade sumpskogar ska inte öka jämfört med 2008.
- i. Det ska skapas bättre förutsättningar för rikkärren och dess speciella artsammansättning på kommunens mark genom restaurering och slätter.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

39. 10 dammar och småvatten ska restaureras eller nyskapas på kommunens mark senast 2013. Tillägg i PHU: Översvämningsrisk och dammsäkerhet ska beaktas. Befintliga dammar ska dessutom underhållas ur biologiska aspekter. Tekniska nämnden i samarbete med Miljönämnden

Det finns dessvärre ingen plan. Kompetens finns på TK, SBK, MHK. Beroende på syfte så kan en damm minska påverkan av näringsämnen och bland annat tungmetaller från dagvatten och jordbruksmark. Även bra för biologisk mångfald.

Finansiering: Miljömålsanslag 300 000 kr har erhållits 2011 till Miljönämnden och ytterligare 250 000 kr för vardera 2015 och 2016 till Tekniska nämnden. Osäker på utfallet för TN:s medel...

Kommentar: Atteviksdammen (numera Knektadammen) har restaurerats under 2011. Under 2013 utfördes vassklippning i Skarmaden och 2014 utfördes arbete med att återskapa en vattenspegel i Kvarndammen vid Mariebo. Arbetet genomfördes i samverkan mellan Miljökontoret och Tekniska kontoret.

40. Skogsbilvägar ska inte byggas över våtmarker eller områden med höga natur- eller kulturvärden eller på annat sätt byggas så att dessa marker påverkas negativt. Tekniska nämnden

I riktlinjer för Jönköpings kommuns skogar 2013-02-28 fastställs följande riktlinje: Inga nya skogsbilvägar över våtmarker får anläggas. Vid nödvändiga passager av våtmarker eller vattendrag ska risning med markskonare användas.

41. Rocksjöns rikkärr ska restaureras och där ska regelbundet bedrivs slåtter. Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med Tekniska nämnden

1,2 ha av rikkärret vid Rocksjön slåttrades första gången 2011 i sin helhet och sedan dess har slåtter bedrivits vartannat år. Åtgärden finns i skötselplanen för naturreservatet Rocksjön, vilken fastställdes 2010.

Sjöar och vattendrag

- j. Den biologiska mångfalden ska bevaras och stärkas i kommunens sjöar och vattendrag genom riktade skötselåtgärder bland annat genom anpassning av kommunala vattenregleringar.
- k. Natur- och rekreationsvärdena i tätorternas vattenmiljöer ska utvecklas. Viktiga tätortsnära vatten är till exempel Vättern, Rocksjön, Munksjön, Tenhultasjön, Huskvarnaån, Barnarpasjön och Stråken.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

42. Arbetet med kalkning av antropogent, d.v.s. av människan, försurade vattendrag och sjöar med höga naturvärden ska fortsätta. Miljönämnden

Kalkningsåtgärder fortsätter kontinuerligt

43. Senast 2009 ska det finnas en prioriteringslista för restaurering och fiskevårdsåtgärder av sjöar och vattendrag som är särskilt viktiga för kommunen. Miljönämnden

Genomförd 2013. Det finns olika planer som baseras på Länsstyrelsens prioriteringslista och vattenmyndighetens statusklassning. Ifrån dessa sker en prioritering i samverkan med Länsstyrelsen. Andra planer behövs inte utan målsättningen är att restaureringsarbete skall ske för minst ett vattendrag årligen. Under 2011 genomförs åtgärder i t.ex. Tabergån och Lillån. Under 2012-2013 genomfördes åtgärder främst i Tabergån och Nissan-området.

44. Senast 2010 ska vattendrag där restaureringsåtgärder kan bli aktuella men där detaljerat åtgärdsunderlag saknas biotopkarteras. Prioriterat vattendrag är till att börja med Strömsbergsbäcken. Miljönämnden

Strömsbergsbäcken är biotopkarterad 2010. Övriga vattendrag planeras att karteras löpande (ca 1 vattendrag per år). 2011 sker en mindre kartering av Lillån-Bankeryd.

45. Arealen lek- och uppväxtområden för fisk ska utökas och förbättras. Det ska ske genom att vandringshinder åtgärdas genom utrivning eller genom att fiskvägar anläggs, och att rensade sträckor återställas genom att död ved samt block/sten läggs ut. En plan för återställande av lek- och uppväxtområden ska tas fram under 2009 och arbetet ska påbörjas senast 2010. Miljönämnden

Genomförd 2013. Det finns olika planer som baseras på Länsstyrelsens prioriteringslista och vattenmyndighetens statusklassning. Ifrån dessa sker en prioritering i samverkan med Länsstyrelsen. Andra planer behövs inte utan målsättningen är att restaureringsarbete skall ske för minst ett vattendrag årligen.

46. Arbeta ska bedrivas för att minska den höga fosforbelastningen och förbättra Landsjöns vattenkvalitet genom att bl.a. verka för anläggande av skyddszoner och våtmarker/dammar utmed de tillrinnande vattendragen och utmed sjön. Miljönämnden

Genomförd 2016. Tekniska kontoret har vidtagit åtgärder för att minska mängden bräddat vatten till Landsjön. Kända bristfälliga avlopp i området håller på att åtgärdas. Jordbrukare och växtodlare kring sjön har år 2010 fått besök av miljökontoret som informerat kring övergödningsproblematiken. Dialog kring möjliga åtgärder förs med jordbrukare och länsstyrelsen. Samarbete med Hushållningssällskapet inlett 2015 angående strukturkalkning som möjlig åtgärd i området (se ny åtgärd, 81).

47. Arbetet med att spåra källorna till utläckaget av bl.a. dioxiner och PCB som tillförs Vättern via tillflöden, samt att avgöra hur mycket det är och vilken risk det innebär ska fortgå. Miljönämnden i samarbete med Länsstyrelsen

Omformulerad/omarbetad till nytt mål: Gifter i fisk, se nya mål och åtgärder efter 2009.

48. Barnarpsjöns utveckling ska följas genom kontinuerliga vattenprovtagningar och återkommande provfiskeundersökningar. En plan för restaurering skall upprättas senast 2010. Miljönämnden

Genomförd och fortsätter i åtgärd 83 och 84.

49. Arbetet med att undersöka och förbättra vattenkvaliteten i Lilla Nätaren, Stora Nätaren och Ylen ska fortgå. Miljönämnden

Genomförd och fortsätter i åtgärd 85

50. En utbildningsdag om naturhänsyn vid vattendrag för personer som arbetar med skötsel av kommunens mark ska arrangeras i kommunens regi vartannat år med start 2010. Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med Miljönämnden /Tekniska nämnden

En utbildningsdag genomfördes i maj 2010 med ca 25 deltagare. Innehåll var skötsel av natur vid vattendrag, ekologiska kantzoner, dagvatten samt fältmoment.

51. En utvecklingsplan för att göra Junebäckens sträckning mellan Vattenledningsområdet till Idas skola mer tilltalande/ trevlig ur rekreations- och nyttjandesynpunkt för skolor, förskolor och närboende ska tas fram. Stadsbyggnadsnämnden.

Genomförd 2013. En utvecklingsplan antogs av stadsbyggnadsnämnden 12 december 2013. Åtgärder har genomförts 2014 – 2015, bland annat öppet dagvatten i mer av bäcken, sparad livsmiljö, selektiv röjning, förstärkning av gångstigar, stadsnära vandringsled, information om kulturhistoria och miljöarbete.

52. Fristående rekreationsåtgärder i utvecklingsplan för Junebäcken (fastställd 2013) ska genomföras senast 2015. Åtgärder i samverkan med annan stadsutveckling görs vid aktuellt tillfälle. Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med tekniska nämnden

Kommentar: Utförd 2015. Utvecklingsplanen har bidragit till ökade värden i rekreation, driftsamverkan och folkbildning. Projektet har resulterat i mer öppet dagvatten, gångstigar av bra kvalitet, informationskanal i en stadsnära vandringsled och samordningsvinster i förvaltningen. Vandringsleden berättar om kulturhistoria och miljöarbete i klimatförändringens förtecken. En av parkerna, Friaredalen, i det gröna stråket är nominerad till Stadsbyggnadspriset 2015 God livsmiljö, vilket är en av flera satsningar Tekniska kontorets har gjort i stråket Junebäckens parker.

53. Projektet Dunkehallaån genomförs och de påbörjade åtgärderna för att förbättra harrens lekmöjligheter fram till första fallet i Dunkehallaån ska färdigställas. Om inte den befintliga vegetationen utmed ån räcker för beskuggning ska även planteringar göras. Tekniska nämnden

Omformulerad, delvis utförd och fortsätter i ny åtgärd 86

54. För skötselplanen Huskvarnaån i centrum görs aktualitetsöversyn och budgetering av åtgärderna senast 2012. Tekniska nämnden

Genomförd 2014.

Skyddsvärda arter och miljöer

- l. Förutsättningarna för och kunskapen om skyddsvärda arter och miljöer i kommunen och i synnerhet på kommunägd mark ska öka.
- m. Gynna stora, gamla och skyddsvärda träd på kommunens mark.
- n. Medverka aktivt i arbetet med Östra Vätterbranterna med målet att området blir ett av UNESCO utsett biosfärområde.

Omformulerat till

Jönköpings kommun ska medverka aktivt i arbetet med Östra Vätterbranterna med målet att området senast 2012 blir ett av Unesco utsett biosfärområde.

Östra Vätterbranterna är nu ett av världens 610 st biosfärområden, utsett av FN-organet Unesco. En ideell förening har bildats för att driva arbetet inom biosfärområdet framåt. Jönköpings kommun koordinerar detta arbete som utförs tillsammans med andra organisationer och i samverkan med lokala aktörer.

Målet uppnåddes 2012. Östra Vätterbranternas ansökan om att bli biosfärområde beviljades av UNESCO den 11 juli 2012. Området invigdes den 9 september på Grännaberget.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

55. För att öka kunskapen om hotade arter ska en förteckning tas fram över rödlistade arter som finns på kommunensmark. Där behov finns ska skötselåtgärder och skötsel utföras. Samarbete ska sökas med länsstyrelsen. Stbn

Listan ska tas fram inför uppdatering av naturvårdsprogrammet till 2017. En Landskapsanalys för biologisk mångfald har utförts under hösten 2013. Där ingår samtliga rödlistade arter. Vi har större möjlighet att göra en korrekt lista då vi har tillgång till dagsaktuella Artportalsskopplingen med alla rödlistade arter på kartskikt som vi själva kan bearbeta.

En kartläggning och analys av ekosystemtjänster, bland annat områden med hög biologisk mångfald i så kallade habitatnätverk, ska göras 2016 – 2017 och kommer att vara värdefull i arbetet.

56. Skötseln av finnögontrosten i Huskvarnabergen ska göras varje år. Tekniska nämnden

Genomförd 2012. Skötseln är idag helt enligt finnögontrostens behov och den breder ut sig.

57. Förutsättningar för och spridningsmöjligheter för den hotade arten barkkvastmossa ska upprätthållas. Tekniska nämnden

Inventering och skötselåtgärder har utförts i Huskvarnabergens naturreservat, där arten finns, och åtgärden bedöms därmed vara genomförd redan 2011.

58. Återhamling ska utföras på 16 träd som tidigare hamlats i Strands ravin. Förstagångshamling ska dessutom utföras på lämpliga träd i området. Det ska ske senast 2010. Tekniska nämnden

Genomförd 2010.

59. Statistik om avverkning av skyddsvärda träd ska från 2010 finnas tillgängligt. Tekniska nämnden

Genomförd 2012, statistik finns från 2010. (Var finns den statistiken...?)

60. Trädvårdsplaner/vårdprogram och natur- och kulturvärdesbedömning ska göras för parker och kyrkogårdar som har uppenbart höga naturvärden och/eller kulturhistoriska värden, en prioriteringslista upprättas senast 2011. Tekniska nämnden

Har omformulerats vid ett flertal tillfällen, men utfallet är osäkert

61. Kommunen ska från 2009 aktivt medverka i naturvårds- och utvecklingsarbetet i det föreslagna biosfärområdet Östra Vätterbranterna. Samarbete sker med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, LRF, Södra, Naturskyddsföreningen, Gränna Skogsgrupp och WWF. Ks

Se n ovan

Skydd av natur

- o. Minst två nya kommunala naturreservat ska ha bildats senast 2012 varav Rocksjön ska bli ett av de nya naturreservaten senast 2010.

Rocksjöns naturreservat bildades i augusti 2010 och vann laga kraft i oktober.

- p. Områden som getts värdeklass 1 eller 2 i naturvårdsprogrammet ska undantas från exploatering och andra skadliga ingrepp.

Omformulerat till

Områden som getts värdeklass 1 eller 2 i Naturvårdsprogrammet ska undantas från exploatering och andra skadliga ingrepp. Om ingrepp inte går att förhindra ska kompensation göras genom restaurering/återställande/bevarande av liknande naturområde på annan plats i kommunen.

Målet bedöms kunna uppnås. I Naturvårdsprogram 2018 finns ca 2050 objekt klassade i fyra klasser. Klass 1 betyder mycket högt naturvärde och klass 2 betyder högt naturvärde. Dessa klasser innehåller tillsammans ca 770 objekt med en total yta uppgående till ca 67 000 ha. Över 50 000 ha utgörs dock av Vättern.

Naturvårdsprogrammet finns tillgängligt för alla som arbetar med kommunens kartprogram vilket underlättar planering och hänsynstagande. I samband med arbetet med ny ÖP har ytterligare värdefulla vatten, omklassning av våtmarker med tidigare

lägre värden samt nyckelbiotoper klass 1 och 2 (som ej fanns i Naturvårdsprogrammet) gjorts. Inventering av gräsmarker har gjorts under 2014-15 och en del områden har klassats högre eller lägre än i befintligt naturvårdsprogram. En del objekt har tagits bort då de varit starkt påverkade eller förstörda.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

62. En prioriteringslista ska upprättas över turordning av bildandet av nya reservat senast 2012. Exempel på kommunägda områden där reservat bör övervägas är: Vattenledningsområdet, Häggeberg-Granbäcksskogen, Tenhults Herrgård, Lillån i Huskvarna, Kyrkbäcken och Huskvarnaåns jättegrytor samt utvidgning av Huskvarnabergens naturreservat mot Egnahemsområdet.
Stadsbyggnadsnämnden

Genomförd 2012 och uppdaterad 2014. Stadsbyggnadsnämnden har fattat beslut om hur arbetet med kommunala naturreservat ska fortgå.

63. Naturinventering av Kaxholmens lövskog ska göras senast 2010 samt ställningstagande till om delar av området ska avsättas som naturreservat senast 2012. Stadsbyggnadsnämnden

Inventering gjordes under 2010. Ställningstagande togs 2011. Ett statligt naturreservat, Målabråten, bildades 2012 strax intill Kaxholmens lövskog. En utökning av detta med lövskogen planeras kunna ske inom några år. Länsstyrelsen var först huvudansvarig för det, men överlät det till kommunen mot att länsstyrelsen tog fram ett reservatsförslag. Det har remitterats under 2016. Planen är att det skulle ha inrättats 2016-2017 men arbetet med kommunala reservat har fastnat i politiken. Förhoppningsvis kan det inrättas 2018.

Kommunens naturvårdsorganisation

- q. Kommunens naturvårdsorganisation ska förbättras och utvecklas.

Hur målen ska uppnås – åtgärder

64. Kommunen ska utveckla naturvårdssamarbetet med länsstyrelsen. Statliga medel ska varje gång det är möjligt sökas för angelägna naturvårdsåtgärder.
Stadsbyggnadsnämnden

Kommunen har sökt och fått LONA-bidrag (50 %) för en rad projekt, ca 40 st där kommunen varit drivande eller delaktig i projekten, t.ex. fladdermuseum i Taberg, utterinventering, molluskinventering och fågel-/kanotstartorn i Rocksjön. Arbetssättet bedöms som vara genomfört.

65. Detaljplaner ska i högre grad förses med utformningsbestämmelser för naturmark i syfte att säkra och stärka dess naturvärden. Stadsbyggnadsnämnden

Genomfört 2010. Detta har gjorts sedan 2000 i de planer som innehåller bevarandevärd natur eller flerskiktad skog eller om det av andra skäl t.ex. utsikt, skugga är viktigt att påtala att gallringar kommer ej att ske utöver normal tätortsnära skogsskötsel. Planbestämmelsen har mindre betydelse för skötseln då skötselplanerna på parkförvaltningen eller skogsförvaltningen styr i detalj. Planerna har mest betydelse för framtida boende så att de innan de köper lägenhet vet att det inte kommer att gallras för utsikt, minska skugga eller bli någon pelarsal utan buskar och undervegetation eller slyskog. Har park eller skogsförvaltaren synpunkter lägger vi in det i planerna. Planavdelningen bedömer inte att det finns skäl till något förändrat arbetssätt jämfört med det som har tillämpats sedan 2000.

66. Regelbundet erfarenhetsutbyte ska ske inom naturvård med andra kommuner. Samråd ska ske rörande bygglov, planer etc. där naturvärden i angränsande kommun riskerar att påverkas. Stadsbyggnadsnämnden

Genomfört sedan ca 2010 framför allt för planer på vindkraft, reservatsskötsel, tåktärenden men också till exempel i inventeringsprojekt som våtmarksinventering som gjordes 2014-15.

67. Kommunen ska fortsätta samråda med ideella naturföreningar inför ärenden som kan antas påverka naturmiljön, t.ex. i planärenden, exploateringar, skogsbruk samt trädborttagning. Stadsbyggnadsnämnden

Samråd sker i huvudsakligen via Stadsbyggnadsnämndens Naturvårdsråd där 12 föreningar ingår, bland annat Naturskyddsföreningens kretsar, Friluftsförbundet, Jönköpings Fågelklubb, Botaniska Sällskapet, Turistföreningen, hembygdsrörelsen och LRF. Vi har också inrättat skötselråd för de två kommunala naturreservaten Strömsberg (2008) och Rocksjön (2012).

68. Ideella föreningar ska engageras och uppmuntras i arbetet med naturvård. Stadsbyggnadsnämnden i samarbete med Tekniska nämnden

Utförs kontinuerligt

69. Naturvårdsprogrammet ska från 2013 revideras vart 5:e år. Stadsbyggnadsnämnden

Beskrivning av arbetsgång

Arbetet är under sin slutfas och påbörjades genom inventeringsarbete av gräsmarker och våtmarker under 2014 – 16. Under 2016 – 18 skedde själva uppdateringen av befintliga och nya naturvärdesobjekt, mål, artsammanställning, kartläggning och analys av ekosystemtjänster etc.

Tidplan och kompetens/organisation

Under 2016 till jan 2018 har en extra biolog anställts för att tillsammans med en kommunekolog arbeta med det nya naturvårdsprogrammet.

Motivering/miljöeffekt

Mycket viktig för en stor del av de nationella miljö kvalitetsmålen. Sätter riktlinjer för bevarande och en hållbar samhällsutveckling.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontorets budget och miljömålsanslag.

Mål och åtgärder från Program för Hållbar utveckling – miljö

Tillkomna efter 2009

Mål

Gifter i fisk

Halterna av kvicksilver, PCB och dioxiner i fisk i södra Vättern ska 2015 understiga angivna gränsvärden för konsumtion och saluhållning.

Kemiska ämnen finns överallt och att minska riskerna för människa och natur hör till de prioriterade frågorna i miljö- och hälsoarbetet.

Inom EU har man antagit en kemikalielag, REACH, för att minska riskerna. I södra Vättern har det uppmätts höga halter av flera miljögifter. Det är därför angeläget att arbeta för att vi utan vidare ska kunna äta fisken.

Målbedömning: har ej uppnåtts

70. Restaurering av rikkärr i kommunen. Stadsbyggnadsnämnden

Beskrivning av arbetsgång

Rikkärr som kommer att restaureras är fyra stycken; vid Tenhultasjön, Stensjön, Ören samt Skogslid väster om Dumme mosse. Arbetet görs i samarbete med markägarna. Information om rikkärren och dess restaurering kommer att finnas fysiskt vid platserna och på kommunens hemsida.

Tidplan och kompetens/organisation

Arbetet ska utföras under 2017. Förberedande arbete har gjorts under 2015 – 16.

Motivering/miljöeffekt

Rikkärren i kommunen har i en hel del fall vuxit igen och det är viktigt för att bevara miljöerna, arterna och ekosystemtjänsterna att restaurera dessa. Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv är två viktiga miljömål som berörs.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontoret och LONA

71. Restaurering av myrmark/högmosse. Stadsbyggnadsnämnden

Beskrivning av arbetsgång

En naturvårdsmässigt värdefull högmosse ska restaureras för att återfå och utveckla höga naturvärden samt minska på läckage av växthusgaser från mossen.

Tidplan och kompetens/organisation

Planeras utföras 2018-20. LONA-medel har ansökts i samarbete med Neova.

Motivering/miljöeffekt

Viktigt både ur naturvårdssynpunkt och klimatsynpunkt, då många gamla torvtäckter och dikningar gör att växthusgaser läcker ut i atmosfären från dessa områden.

Finansiering:

Finansiering av denna åtgärd är inte definierad vid beslutstillfället (dec. 2014) varför åtgärden får omprövas i samband med beslut om finansiering. Ansökan om LONA-bidrag e.dyl. samt ev. ansökan om bidrag från miljömålsanslag planeras till 2018.

72. Bevara gammal skog (omformulering av 31)

Beskrivning av arbetsgång

Denna uppgift kommer att göras i samband med uppdatering av naturvårdsprogrammet under 2017.

Motivering/miljöeffekt

Miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv berörs.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontoret

Ev åtgärd till Naturvårdsprogrammet 2018

73. Handlingsplan för gatuträd (omformulering av 58)

Beskrivning av arbetsgång

Med utgångspunkt från den inventering som har gjorts kommer åtgärdsplanen att påbörjas under 2017. Inventering av träd i gatumiljö har genomförts under 2016. I skötselkartan finns 8754 träd och 8386 har inventerats.

Tidplan och kompetens/organisation

Åtgärdsplanen planeras att göras i egen regi.

Motivering/miljöeffekt

Det är angeläget ur ett stadsutvecklingsperspektiv att många träd finns i stadsmiljön. Träd har många funktioner som t.ex. estetiskt, bidrar till ekologisk mångfald, binder partiklar, reducerar vind och sänker temperaturen sommardag.

Finansiering:

Åtgärdsplanen får ligga till grund för finansiering via tekniska VIP för tekniska kontoret.

74. Information om skyddsvärda träd

Beskrivning av arbetsgång

En broschyr samt information på kommunens hemsida tas fram för att informera markägare och allmänheten om vikten av äldre och skyddsvärda träd.

Tidplan och kompetens/organisation

Utförs under 2018.

Motivering/miljöeffekt

Mycket viktigt för att påvisa skyddsvärda trädens värden och bevarande för den biologiska mångfalden. Medför många ekosystemtjänster som bättre lokalklimat, biologisk mångfald, estetiska och kulturella värden etc.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret.

75. Minst tre nya kommunala naturreservat ska ha bildats under 2014 – 2020 (utveckling av p samt 61). Stadsbyggnadsnämnden

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Det senaste kommunala naturreservatet som bildades var Rocksjön 2010. Kommunen har i Digital översiktsplan 2016 fastställt ett antal områden lämpliga att bevara genom områdesskydd. Fyra objekt har identifierats som prioriterade: Häggebergs och Granbäcks lövskogar, Kaxholmens lövskog, Vattenledningsområdet och Huskvarnafallen med Bråneryds branter.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Arbete sker med befintlig personal sedan 2011. Förslag för Häggeberg och Kaxholmen har tagits fram under 2016.

Motivering/miljöeffekt:

Områdesskydd är mycket viktigt för friluftsliv och naturvård. Ett permanent skydd ger en säkerhet för invånarna hur markområdet ska användas och det är mer motiverat att marknadsföra området. Friluftslivet kan kanaliseras och utvecklas på platsen.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontoret samt LONA och kommunalt miljömålsanslag.

Kommentar:

Bildande av två reservat, Häggebergs och Granbäcks lövskogar samt Kaxholmens lövskog, har påbörjats 2012 och ska avslutas 2017. En ny prioriteringslista för kommande reservat har beslutats i stadsbyggnadsnämnden hösten 2014. Det tredje planerade reservatet är Huskvarnafallen med Bråneryds branter som planeras vara klart 2018. Riktlinjer för bildande av reservaten finns i den nyligen antagna Digital översiktsplan 2016.

Ny tidsplan finns i Naturvårdsprogram 2018

76. Biosfärområde Östra Vätterbranterna ska senast 2016 fastställa ett biosfärprogram. Kommunstyrelsen

Biosfärprogrammet är en sammanställning av befintliga kommunala, regionala, nationella och ibland även internationella policys och strategier inom de olika dimensionerna av hållbarhet: ekologisk, sociokulturell, ekonomisk lärande för hållbar utveckling samt bred samverkan. Programmet blir biosfärföreningens handlingsplan.

Biosfärprogrammet färdigställdes våren 2016. Se www.ostravatterbranterna.se.

77. Riktlinjer för kompensation för exploatering eller negativ påverkan på naturområden ska tas fram senast 2016. Stadsbyggnadsnämnden

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Kompensationsåtgärder ska genomföras där värdefull natur exploateras eller påverkas negativt vid exploatering. Riktlinjer för dessa tas fram i samband med arbete med naturvårdsprogrammet. Inom ett kommunekolognätverk som kommunen ingår i arbetas med frågan och förhoppningsvis kan ett gemensamt grunddokument för dessa kommuner tas fram.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Arbete har påbörjats under 2016 och beräknas slutföras under 2017.

Motivering/miljöeffekt:

Genom riktlinjernas tillämpning kan mer naturvärden sparas, utvecklas och nyskapas.

Finansiering:

Stadsbyggnadskontoret

Kommentar:

Diskussion samt inledande arbete av påverkan på natur och kompensation av förluster/påverkan av natur pågår från hösten 2013 genom arbetet med en ny översiktsplan. Fullständiga riktlinjer tas fram i samband med arbetet med uppdatering av Naturvårdsprogram. Det förväntas vara klart 2017. Samarbete sker inom Kommunekolognätverket som består av 9 ungefär likstora kommuner i södra Mellansverige. Jönköpings kommun deltar i arbetet. En konferens i frågan hölls i september 2016 i Gävle.

Införs som åtgärd till Naturvårdsprogrammet 2018

78. Huskvarnaåns gröna stråk med Lillån. Tekniska nämnden

Plan för skötsel och utveckling av de centrala gröna stråken i Huskvarna ska senast 2017 implementeras i kommunens skötselprogram för parker med målsättning att behövliga investeringar genomförs senast 2019. Beslut om finansiering av genomförandefas fattas när planen fastställs. Åtgärden är inte påbörjad.

79. Musslebobäcken – restaurering. Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Musslebobäcken är ett biflöde till Lillån Huskvarna och nedre delen av bäcken utgör lek- och uppväxtområde för öring från Vättern. För att utöka tillgängliga lek- och uppväxtområden längre upp i bäcken ska ett partiellt och ett definitivt vandringshinder åtgärdas senast 2019.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

En förprojektering är gjord. Nästa steg är en åtgärdsplan med mer exakta kostnadsberäkningar. Därefter genomförs den fysiska åtgärden.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Konsult/entreprenör anlitas för genomförande. Start beräknas 2017 med framtagande av åtgärdsplan. Den fysiska åtgärden får ej genomföras under öringens lektid på hösten. Därför beräknas de göras våren/sommaren 2017 eller 2018.

Motivering/miljöeffekt:

Utökade uppväxt- och lekstråk för öring och andra vattenlevande organismer. I linje med miljömålen för Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Finansiering:

Åtgärden är beviljad miljömålsanslag 2017.

80. Storröding i Ören.

För att stärka det svaga relikta beståndet av storröding i sjön Ören ska bevarandeåtgärder i form av avelsfiske på rödingen i sjön, därefter odling på rommen och utplantering ha genomförts senast 2018.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Tillsammans med Länsstyrelsen (samordnande), Örens fiskevårdsområdesförening och Aneby kommun utförs avelsfiske efter lekmogna honor som kramas på rom som samlas in för odling på Källefalls fiskodling. Den kläckta fisken planteras sedan ut igen i sjön vid olika ålder. En sammanställning i form av PM tas fram av Länsstyrelsen för varje år. 2015 och 2016 utfördes avelsfisket och den insamlade rommen togs till Källefalls fiskodling.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

2015 – 2018. Länsstyrelsen (fiskeenheten), Örens fiskevårdsområdesförening och Jönköping och Aneby kommun, även Källefalls fiskodling.

Motivering/miljöeffekt:

Sjöar med sydliga bestånd av storröding är sällsynta i Sverige. Under de senaste 100 åren beräknas att cirka 70 procent av de sydliga rödingbestånden i Sverige har försvunnit och flera av de kvarvarande bestånden uppvisar en negativ trend. Projektet gynnar bevarandet av de sydliga rödingbestånden.

Finansiering:

Delvis via ordinarie budget. Eventuellt kommer miljömålsanslag sökas.

81. Natur- och kulturhus. Kultur- och fritidsnämnden

Senast 2021 ska ett natur- och kulturhus byggas centralt i Jönköping. Huset ska byggas hållbart, vara tillgängligt för alla och information ska ges om t.ex. kultur och tätortsnära friluftsliv.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Ett nytt förslag till natur- och kulturens hus på sikt är fastighet Ödla 21 vid Södra Munskjön. Tanken är att detta hus succesivt kan innefatta naturvägledning och utgöra ett naturrum centralt beläget i Jönköping. Friluftsrådet och Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar med frågan. Inget är klart men frågan arbetas med.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

start sommaren 2017 slutfas 2027.

Motivering/miljöeffekt:

Naturvägledning bidrar till hållbar utveckling.

Finansiering:

Finansiering av denna åtgärd är inte definierad vid beslutstillfället (nov. 2016) varför åtgärden får omprövas i samband med beslut om finansiering.

82. Strukturkalkning – Landsjön

Strukturkalkning är en möjlig åtgärd för att minska läckaget av näringsämnen från jordbruksmarker med lerjordar. Senast 2017 ska en utredning göras om strukturkalkning kan utföras i Landsjöns avrinningsområde.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Hushållningssällskapet utför utredningen i samråd med miljö- och hälsoskyddskontoret 2016. Utvärdering och diskussion om resultatet början på 2017.

Motivering/miljöeffekt:

Landsjön har problem med övergödning. Åtgärden minskar näringsläckage från närliggande jordbruksmarker men är endast applicerbar på lerjordar. En utredning behövs därför för att utröna om Landsjöns avrinningsområde passar för åtgärden.

Finansiering:

Ordinarie budget.

Kommentar

Genomförd 2016. Utredningen är klar och resultatet visar att området är lämplig för strukturkalkning som åtgärd.

83. Barnarpsjön

Restaureringsplan för att förbättra vattenkvaliteten ska fastställas senast 2016. Som underlag för planen ska ett internationellt seminarium om hur sjöar kan restaureras långsiktigt arrangeras senast 2012.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Konsult anlitad för framtagande av tillståndsansökan (restaureringsplan) för vattenverksamhet till mark- och miljödomstolen.

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Konsult i samverkan med miljö- och hälsoskyddskontoret och Länsstyrelsen. Planer är att få tillstånd beviljat under 2017.

Motivering/miljöeffekt:

Minskad övergödning.

Finansiering:

Miljömålsanslag, LOVA-bidrag och VIP.

Kommentar

Genomförd 2016. Seminarium har genomförts i samverkan med Länsstyrelsen hösten 2012. Ett projekt för att förbättra sjöns vattenkvalité har påbörjats 2013, i samarbete med Teknikmarknad AB. Tillståndsansökan om vattenverksamhet (=restaureringsplan) skickas under 2016 in till mark- och miljödomstolen.

84. Barnarpsjön 2

För att minska den interna näringsbelastningen i Barnarpsjön ska lågflödesmuddring utföras under 2016-2019.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Efter erhållet tillstånd från mark- och miljödomstolen för vattenverksamhet ska Barnarpsjön muddras tre år i rad på en större yta än testytan (>3000 kvm).

Tidplan och kompetens/organisation för genomförande:

Plan att tillstånd erhålls 2017 och sjön muddras 2017-2019. Samverkan med Länsstyrelsen och entreprenör.

Motivering/miljöeffekt:

Minskad övergödning.

Finansiering:

Miljömålsanslag. Möjligtvis kommer mer medel behövas, lämplig finansieringsväg diskuteras då. Tex EU-bidrag.

Kommentar

Förväntas ej bli klar i tid. Tillstånd för vattenverksamhet erhöles från mark- och miljödomstolen under hösten 2017. Åtgärden kommer inte bli klar i tid då muddring på den stora ytan inte kunnat göras 2017 utan kommer istället starta 2018. Muddring på den stora ytan under tre år blir då istället 2018-2020.

85. Lilla Nätaren

Möjligheten att förbättra vattenkvaliteten ska utredas senast 2016. Utredningen ska redovisa förslag till åtgärder inklusive kostnadsberäkningar.

Beskrivning av arbetsgång för åtgärdens genomförande:

Samverkan med Lilla Nätarens intresseförening, Länsstyrelsen och Nässjö kommun sker löpande. Lilla Nätarens intresseförening är en viktig och stor del av arbetet också med lokalkännedom mm.

Motivering/miljöeffekt:

Lilla Nätaren och det vattensystem den ingår i (Huskvarnaån vattensystem) har problem med övergödning. En samverkan med Nässjö kommun och Länsstyrelsen möjliggör ett helhetstag om hela systemet.

Finansiering:

Miljömålsanslag och LOVA-bidrag för bland annat utfiskning i Lilla Nätaren.

Kommentar

Åtgärden är genomförd 2016. I nuläget läcker Lilla Nätaren mer näring än vad som tas emot. Fiskreducering har genomförts, där mörtfisk har reducerats med 90%. Ytterligare åtgärder i sjön kan ev komma att behövas och arbetet fortgår. Mycket av problemen med vattenkvaliteten beror fortfarande på tillförsel av näring uppströms Lilla Nätaren. Sommaren 2013 gjordes ett provfiske för att följa upp resultatet av den tidigare utförda fiskreduceringen. Under 2015 och 2016 har ytterligare reduceringsfiske utförts i sjön. Arbetsgrupp startad tillsammans med Länsstyrelsen, Nässjö kommun och Lilla Nätarens intresseförening för att hantera hela systemet och möjliga åtgärder har diskuterats. Detta arbete kommer fortsätta löpande.